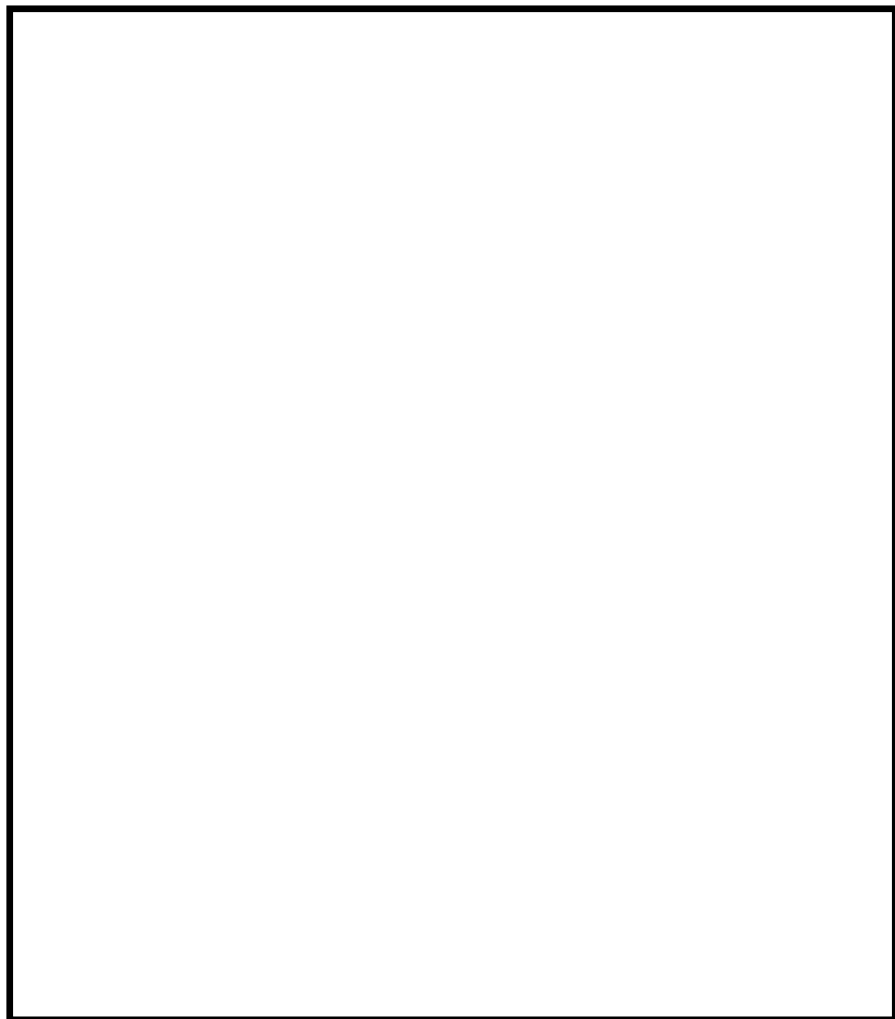

Scénář

A

Lenka Janušková

Re-imaginace jako způsob
přisvojení si veřejného
prostranství

**Svižná konverzační rádoby
komedie o zdlouhavém procesu
porozumění si.**

V rámu okna vnitrostátního rychlíku pokojně odpočívá podzimní krajina Českomoravské vysočiny, v odlesku skla se rýsuje i část protější budovy nevelkého nádraží a po chvíli se v něm objeví i silueta mladé ženy zápasící v uličce vagónu se svými podivnými zavazadly, skoro ve stejnou chvíli se krajina za oknem začíná dávat pomalu do pohybu.

„Dobrý den. Je tady volno?“

Starší ze dvou mužů v kupé, asi pětáctýřicetiletý bodrý tatík, který kdyby vstal, byl by o dvě hlavy vyšší než ona, mladé ženě odpoví:

„Dobrý den...! Pojdte, sedněte si. Co to máte? Kam jedete?“

„To je koloběžka, z domácí 3D tiskárny, na výstavu. Jedu do Brna instalovat a tady jsem z nějakého důvodu musela přestoupit...“

„No jasně, přepřahali vagóny. A co jste zač? Vy jste umělkyně?“

„No... jakoby. Studuju umění. Vy jste umělec?“

odpoví žena ironicky, ale uctivě, pána to pobaví:

„Já? Né. Já jsem učitel, teda starosta. Ale dycky jsem chtěl být architekt.“

Mám jako k výtvarnu blízko, to jo. A co že to máte? 3D koloběžku?“

„Né... koloběžku z 3D tiskárny.“

Muž sedící naproti dvojici s úsměvem pozoruje.

Krajina za oknem už delší dobu uhání jako o život, mladá žena a pan starosta se mezitím navzájem představili jako Lenka a Martin a nyní už zapáleně debatují o možnosti udělat na náměstí v Březové nějakou uměleckou sešlost, v tom se starosta ale najednou mírně zachmuří:

„No jo... jenomže tam to vlastně pořádně není kde udělat. My máme totižto takové divné náměstí, strašně dlouhé, takovou nudli, celou zarostlou stromama všech možných druhů, že se tam přes to pořádně nedá ani podívat z jednoho konce na druhý, natož tam najít nějaký plac na aktivitu. Teď se snažíme pár jehličnanů shodit, ale už jenom že jsme si o tom dovolili vůbec mluvit, to jsou emoce, panečku, to je pozdvižení. To víte, přesně po česku – každý je odborník na všechno.“

Lenka zamyšleně přikyvuje, pak:

„To je škoda, že máte náměstí v takovém stavu. To ti lidi nejsou ochotní přijmout vůbec žádné změny? Nebo čím to je?“

„No, s lidma je potíž, ti si nenechají nic vysvětlit. Ale hlavně, my jsme nějaký plán na předělání toho náměstí měli, ale nakonec nám to neschválili, protože to bylo moc drahé. Bylo to prostě úplně sci-fi. Tak se snažíme aspoň něco teď dělat na vlastní pěst, teda spíš na koleně. Podařilo se mi udělat návrhy pouličního osvětlení... jako podle mého vlastního návrhu, a můj dvorní svářeč to pomalu dává dohromady.“

„Aha... Ale tak to asi není úplně legální...? Nechcete spíš vypsát nějakou soutěž? Pozvat nějaké odborníky? Zapojit třeba nějaké mladé lidi?“

„No, jestli se na to chcete třeba Vy podívat, tak k nám klidně přijďte.“

„Já nejsem architekt, já tomu úplně nerozumím. Ale možná bych Vám mohla doporučit nějaké spolužáky...“

02

Lenka sedí ve svém pražském bytě u počítače a na stránkách Googlemaps si prohlíží náměstí v Březové, celé zarostlé velkými stromy. Ve vnitřním monologu si říká:

// Možná... by stačilo jen otevřít průhledy vykleštěním spodních větví a keřů... Takové romantické posezení pod stromy...//

Z venku do místnosti proniká hluk z nedaleké Jižní spojky mísící se s vyzváněním kostelních zvonů.

// Mám mu napsat...? ...nemám mu napsat...?//

03

Lenka vystupuje z vlaku v Březové, teple oblečená, připravená na počasí začínající zimy. Před nádražím na ni čeká starosta, pozdraví se srdečně a jdou pomalu směrem k náměstí. Prochází se mezi holými listnatými stromy i vzrostlými smrky, starosta hojně gestikuluje rukama a ukazuje Lence mnohý detail na fasádách domů, zbytek staré pouliční lampy z 20. let, barokní sousoší bijící se o místo s hranatým pomníkem oběhem 2. světové války. Jejich rozhovor je zcela přehlušen rachotem stovek automobilů, které celou dobu překročenou rychlostí uhání v obou směrech po silnici vinoucí se podél celé délky náměstí. Po chvíli i tento hluk přebije svistot projíždějícího vlaku, který náměstí uchvacuje z protější strany. Když ten odezní, zaslechne Lenčin vnitřní monolog:

// Možná... by stačilo ty stromy jen trochu prokácet, aby se tu dalo chodit, a některé z nich, vhodného druhu, by se mohly nechat prorůst do sebe a postupně tvarovat tak, aby jejich koruny tvořily takové stříšky... takové... živoucí altánky...//

Dorazí pak konečně do kanceláře starosty, kde se baví dál u rozměrných papírových plánů přestavby náměstí, které starosta tahá už lehce zaprášené z jedné z polic:

„No, tak tohle všechno prostě padlo, tyhle plány, to by bylo tak na 60 milionů. A to náměstí je teď na takovým mrtvým bodě. Takže jestli Vy máte

na to chuť a jestli na to máte tu... energii, tak... Teda samozřejmě my bysme počítali s tím, že by to pro nás vůči Vám znamenalo nějaké náklady, to jo. No, já si myslím, že by se dalo zkusit vymyslet nějaký... nějaký elegantní jednoduchý řešení, jak s tím něco udělat, aby to zase nabylo tu původní funkci, zachovalo tu zeleň a zároveň dostalo nějaký výraz, nějakou konturu, a zároveň to bylo i nějak relativně... příjemně realizovatelné.“

„Hmm, hm, hm, hm, hm, hm... Chápu. No, tohle je vlastně zbytečný, že. Tyhle všechny úpravy v tom plánu ani nejsou třeba... asi. A celé to dostává charakter už skoro jakéhosi lázeňského města. To se sem podle mě vůbec nehodí, k tomu baroku.“

„No, třeba tady tenhle ten prvek jsem vymyslel já, někde jsem to viděl a líbilo se mi to.“

„Aha...“

„Ale ty lampy... to třeba jsem chtěl úplně jinak. Říkal jsem jim, ať jsou takový víc... historizující. Tak to nějak navrhli a zjistili jsme, že by to stálo dva a půl milionu. Jeden sloup za 150 000 Kč, takže úplně nerealistický, samozřejmě.“

„Hm...“

„Jak se Vám vlastně ty moje lampy líbily? ...ty, co jsem Vám ukazoval na náměstí...“

„Eeeh... no... pěkný, pěkný...“

V jejím vnitřním monologu ale v zápětí uslyšíme: //...ale měl byste se držet nějaké koncepce. Ty lampy se tam vlastně vůbec nehodí a určitě se pak budou muset všechny vyměnit...//

04

Lenka v mezinárodním rychlíku třídy EC komunikuje anglicky s německy mluvícím průvodčím, na místě vedle ní sedí její obrovská krosna. V tu chvíli Lence začne zvonit telefon, s omluvným pohledem na průvodčího hovor přijímá, průvodčí pak ještě něco spíš už jen pro sebe nesrozumitelně povídá a v půlce další věty odchází.

„Janušková.“

„Dobrý den, tady Kiss...!“

„Dobrý den, dobrý den...“

„Já volám, že se mi ta zeleň nevešla do mailu, tak vám to dám do úschovny. Nevadí?“

„Nevadí, samozřejmě, děkuju moc.“

„No a hlavně... na náměstíčku jsme včera domontovali nové vršky na ty lampy, jednostranné, něco jako to, co jste viděla, ale prostě jen s jedním světlem, a s takovými roztomilými bambulkami. Dovolím si tvrdit, že snad vypadají ještě

líp, než ty dvojité. A ani jako celek to nepůsobí vůbec špatně...! Já z toho mám takovou radost... Do týdne můj dvorní svářeč dodělá výložníky pro lampy na protější straně náměstí, nad parkovištěm, tak je tam snad taky brzo nasázíme.“

„Hmmm... tak... tak to je... to je zajímavé... jak to jde všechno rychle...“

„Ano, ano, je to skvělé. No ale, já Vás nebudu rušit, chtěl jsem Vám jen dát vědět, že posílám ty materiály. Tak se mějte a za měsíc se teda uvidíme.“

„Ano, za měsíc už bych měla být zpátky...“

05

V malíčkém bytě někde v Berlíně sedí Lenka na podlaze, protože tu nejsou žádné židle, a klepe se zimou, přičemž si čte s trochou vyděšeným výrazem ve tváři mail od starosty:

Dobrý den. Tak jsme odstranili ty stromy. Vypadá to krásně a vzdušně, hlavně u sousoší Nepomuckého. I budova školy působí majestátně. Najednou někteří zjistili, že sousoší vůbec máme. Velké mega smrky stříbrné snad nejsou ani poznat, že chybí. Úžasně vykoul křížek v jižní části náměstí. Je z něj naprostá dominanta prostoru. Odvrácenou stranou mince je snad křik starších spoluobčanů, pro ně je každý strom svatý. Ach jo. Přesně po česku, všichni jsme odborníci na vše. Ale to se dalo čekat. Jinak nějak nestíháme. Malá světla na zadní straně náměstí nestíháme nainstalovat, křížek chci navštívit do neděle.

Váš požadavek na 3D vyjádření nemohu splnit. Neexistuje.

Pěkný den, Martin Kiss

06

Lenka se se svým přítelem prochází nočním, zasněženým, vánočně vyzdobeným Berlínem a pomalu, ale nadšeně vypráví:

„No a ti lidi se proti revitalizaci toho parku na Kampě postavili, párkrát tam zašli demonstrovat, psali dopisy, hulákali... a nakonec si vymohli, že se stanou oficiálně partnery celého toho projektu. To je úplně skvělý příklad, jak se na vzhledu veřejného prostranství normální lidi můžou podílet... Něco takového by klidně mohli udělat i lidi v Březové...! ...jen o tom ještě neví...“

Chvilí po tom začnou burácet první šrapnelly silvestrovského ohňostroje

a všichni v ulicích hlasitě odpočítávají poslední vteřiny starého roku, stejně tak Lenka, která se ale během toho tak silně rozkašle, že jí přítel musí přidržovat za ramena, aby se udržela na nohou.

07

Lenka leží v posteli už zase ve svém pražském bytě a různé hrníčky, zábaly a léky rozmístěné kolem ní svědčí o tom, že prožívá něco vážnějšího než jen běžné nachlazení. Přesto se ale snaží pracovat na svém notebooku, než ji vyruší telefon.

„Janušková.“

„Dobrý den, tady Kiss...!“

„Á... Dobrý den, dobrý den...“

„Zdravím Vás v novém roce...!“

„Já Vás také...“

„Dlouho jste se neozvala. Doufám, že projekt je stále živý.“

„Ano, ano, zrovna se na něm snažím pracovat, ale jsem trochu nemocná.“

„Aha... tak to přeju především hodně zdraví do nového roku. A těším se na možnosti řešení.“

„No, spíš bych Vám mohla zatím poslat harmonogram toho, co by se mělo v následujících měsících postupně udělat...“

„Měsících? To zní jako roky.“

„To ne... Musíme jen udělat rešerši současné situace, vyrobit 3D model náměstí, vypracovat nějaké konkrétní návrhy řešení, konzultovat to s dopravním inženýrem a pár dalších věcí... A moc ráda bych pak vše prezentovala přímo v Březové před místním obyvatelstvem, aby se k tomu mohli taky veřejně vyjádřit. Tohle my vychází na polovinu března.“

„Polovina března? Tak to jo, to je dobré, to snad vydržíme. Dobrá, dobrá... Posílejte všechno, co se kolem projektu děje. Mě zajímá všechno...“

„No, za pár dní bych měla jít na schůzku s jedním urbanistou, můžu Vám pak z toho poslat nějaký report.“

08

Lenka, už relativně zdravá, v jedné z pražských kaváren sedí naproti hubeného, asi třicetiletého mladíka v brýlích s retro obroučkami a relativně silnými skly, který jí monotónní slovenštinou popisuje dojmy ze svého letmého urbanistic-

kého pohledu na náměstí v Březové. Lenka je na chvíli trochu duchem nepřítomná, čehož si její společník hned všimne:

„Halo...? Hej...?“

„Ano...?“

„Vnímaš ma?“

„Jo, jo, jo... jasně... Jenom mě teď něco napadlo.“

„Čo...?“

„No, další z možností, jak by se to náměstí mohlo překopat... Jak jsi říkal, že historicky to náměstí bylo bez porostu a uprostřed byl špalíček...“

„...hm...“

„...tak mě napadlo, že by se to mohlo udělat nějak takhle. Vyprázdněné, vykácené náměstí, a uprostřed jen ten jeden špalíček.“

„Hm... Ale ktorý špalíčok?“

„No... já nevím... Ten, který by se nejlíp kompozičně hodil, jeden pařez by se tam prostě po tom vykácení nechal, ostatní by se vykopal.“

„Aký pařez?“

„...no... ten špalíček? Nebo co je špalíček vlastně...?“

„Špalíček je taký shluk domou na náměstí lebo na návsi. Taký ostrovček domou vprostřed námestia. Niečo také tam moselo kedysi byť, ale už dávno to zbúrali, na žiadnych starých fotkách to nieje.“

„Aha, aha... Tak to nic... promiň.“

09

V jiné pražské kavárně sedí Lenka s dalším hubeným mladíkem v brýlích, který ale tentokrát mluví česky, a rozumí si mnohem líp. Je to designér Ondra:

„No, já bych do toho klidně šel, mohlo by to být dost interesting. A Zdenky bych se mohl zeptat, ale ta by za to určitě chtěla money. Mně by se mimochodem taky hodilo, kdyby to nebylo úplně gratis.“

„Jo, to by neměl být problém... starosta říkal, že počítá s nějakými výdaji...“

10

Lenka v autobuse s obrovským logem Wi-Fi na okně píše mail starostovi (text může být předčítán vnitřním monologem):

Dobrý den. Prosím, mohla bych Vás požádat o přesné zaměření stromů – tedy o Podrobné zaměření bodových prvků na náměstí (samostatně stojících stromů)? Geodetické zaměření by nemuselo být příliš nákladné, záleží na detailnosti. Vedoucí diplomové práce Prof. Kurt Gebauer mi doporučil Vás o to požádat.

O víkendů nebo v příštím týdnu plánuji Březovou nad Svitavou opět navštívit a věřím, že nejspíše příští týden uvidíte první konkrétní návrhy a vizualizace.

Děkuji Vám za odpověď.

11

Ladovská zima se proměnila v blátivé jaro, stále ale veskrze mrazivé, což Lenka, její přítel a obstarožní teodolit na náměstí v Březové výrazně pocítují. Při zaměřování se postupně dostanou až ke kraji náměstí u školy, kde mezi jinými stromy zůstalo pár pařezů po nedávném kácení, které si Lenka prohlíží a přemýšlí:

// To nebyl úplně špatný nápad, vyhodit tyhle přerostlé smrky. Víc ale už nic, ať se s tím dá kdyžtak pak nějak pracovat... //

Přítel se Lenky ptá, kdy se sem na ně přijde podívat starosta.

„Nepřijde... leda kdyby šel náhodou kolem. V poslední době dělal mrtvého brouka, neodpovídal mi vůbec na maily, tak jsem mu nakonec ani nedávala vědět, že teď přijedeme.“

Pokračují v práci, pomalu čvachtají rozbahněným náměstím sem a tam, a když Lenka už poněkolkáté skoro uklouzne a padne, napadne jí:

// Možná... by se z toho zvlněného terénu mohlo vlastně vycházet... V prohlubních by se shlukovala parametrická dlažba... komponovaná podle zatížení... Nejfrekventovanější trasy se soustředěním velkého počtu bodů... oproti plochám s menším zatížením... Hmm... //

12

V jedné z pražských kaváren, kterou jsme ve filmu ještě neviděli, seznamuje Ondra Lenku se Zdenkou, malou energickou na krátko stříženou brunetkou s nepřehlédnutelným dekoltem. Číšník nosí další a další džbánky vína a trojice horlivě diskutuje o Moravském náměstí, přičemž Zdenka jako jakýsi refrén jednou za čas opakuje:

„To už ale strašně zabíháme do detailů, držme se opravdu toho, že se dnes dohodneme jen na nějakém základním postupu.“

Číšník přichází s dalším litrem a staví ho na stůl, zrovna když Lenka znovu zabíhá do detailů:

„Gebauer mi radil, že by se ideálně mělo udělat odvodnění, což by ve výsledku nepředstavovalo jakoby žádnou vizuální změnu, ale vyřešilo by to skoro všechny problémy...“

Ondra okamžitě odpovídá:

„No jasně, to je ale asi trochu mimo náš budget.“

13

Lenka sedí ve svém pražském bytě u počítače a vyrábí 3D model náměstí. Trpělivě kliká, poslouchá přitom meditativní elektronickou hudbu a soustředěně sleduje obrazovku, než se jí program zasekne, kurzor myši zamrzne a Lenka s unaveně zoufalým neartikulovaným zaúpením zaboří čelo do klávesnice.

14

V úplně jiné pražské kavárně, než předtím, sedí Lenka, Zdenka a Ondra u kávi a čajů a rozebírají aktuální nápad s cyklostezkou vedenou přes náměstí, Zdenka to ale po chvíli ukončí argumentem, že by si detaily měli nechat na potom, a Ondra se mimoděk zaraduje, že jsou skvělý tým a dobře se doplňují.

Zdenka: „Tak... co dál? Mobiliář?“

Lenka: „No jasně, světla. Hlavně musíme vyžrát nějak na ty světla.“

Ondra: „Nějaké lights už tam mají, ne?“

Lenka: „No, mají, ale jaký...“

Zdenka: „Docela v pohodě, ne...? To jsou ty starostovy?“

Lenka: „Jo. A bude jich teď už asi plné náměstí.“

Zdenka: „Mně přijdou v pohodě.“

Ondra: „Já jsem s tím taky OK, ještě bych na ty šibeničky zavěsil vlajky se znakem Březové.“

Lenka se zasměje, sama.

// ...to nebyl vtip...? //

15

Lenka sama doma počítá rozměry náměstí podle 3D modelu.

// 2458 × 657... 6878 × 78... 2686 × 44... 1+1... //

16

Na třetí schůzce tým vybírá obrázky pro workshop v Březové a domlouvají se, jakým stylem tam mají s místními mluvit, aby nevznikalo moc dezinterpretací. Po mimoděčné zamýšlené chvilce ticha se Zdenka zase snaží rozproudit debatu:

„Tak co...? Co jim ještě chceme říct?“

Ondra s ironickým úsměvem: „Chceme jim říct prostě, ať se nám do toho hlavně moc nepletou...“

Zdenka hned na to pobaveně: „...a proto děláme workshop – abysme jim řekli, že jsme už začali pracovat a že si to vlastně děláme všechno sami.“

Ondra: „Jo... Aby se neřeklo, tak je teď otravujeme s nějakou anketou, ale stejně si to ve výsledku uděláme podle sebe... of course...“

Zdenka stále rozverně ironicky: „Přesně tak...“

Lenka ten vtip moc nepochopila.

17

Členové komise z katedry volného umění na VŠUP jeden po druhém vyjadřují své velmi kritické názory na stupeň rozpracovanosti projektu a Lenka stojí v pozoru před nimi to vše s neskrývaným děsem v očích poslouchá.

„Možná se pletu, slečno Janušková, ale já to vaše působení v Březové vnímám spíš jako nějakou normální informativní, angažovanou činnost... Pro mě to prostě nemá vlastně nic přímo společného s rolí umělce... Vy tam nefungujete jako umělec, ale jako nějaký... investigativní novinář. Mohl by to stejně dobře dělat kdokoli angažovaný, člen nějakého občanského sdružení... Měla byste to nějak vztáhnout zpět k umění.“

Lenka jen pokorně přikyvuje, pak vystoupí další řečník:

„Zároveň k té problematice přistupujete dost analyticky... Ten 3D model, co jste tak zdlouhavě vyráběla, bysme Vám měli asi zakázat. Zkuste teď být celkově

víc intuitivní... Použijte třeba metodu intuitivních nebo odpozorovaných map, dopracujte se skrze správné otázky k srdci města.“

18

Lenka nervózně chodí po bytě a přemýšlí, přičemž občas její ústa kousky replik zbesíleho vnitřního monologu opravdu slyšitelně zreprodukuje:

// Umělec, umělec... To se vám řekne...! Není snad hotový umění se se všema těma lidma vůbec domluvit? Pochybuju, že by se někdo z domorodců sám od sebe snažil někdy něco s tím náměstím dělat...! Kdyby měl starosta prachy, už by tam dávno měli všechno zrealizované podle toho původního zfušovaného návrhu. Umělec... Mám tam těm lidem předvádět nějakou... maškarádu? Mohla bych jim navrhnout do středu náměstí zasadit palmu... Jediný druh stromu, který tam ještě nemají. A pod ní by mohli dát jezírko s krokodýlem... Nebo ho nechat se jen tak volně plácát v tom celoročním blátě... Třeba by je takový návrh k něčemu nakopnul... To je ono, to udělám... to je kreativní...! Počin, hodný umělce... Anebo navrhu starostovi, ať většinu náměstí prostě zastavějí blokovou zástavbou a nechají si místo jen na vánoční strom a topinkaření... Ale co když to opravdu udělá...?! //

19

Lenka odchází z právě končícího workshopu Transformace uměním – jak produkovat umělecké intervence ve firmách? na plzeňské nádraží spolu s jakýmsi postarším architektem, kterého oslovuje Mr. Jerry Problem. Ve vlaku se pak dostávají i k tématu mentálních map, kterému se Jerry dlouhodobě věnuje.

„Zkuste si to... opravdu... Nejde jenom o lidi, kterým to dáte jako zadání. Kdy jste tam byla naposled? Zkuste si to doma, jak přijedete, zkuste si vzít papír a nakreslete si deset obrázků, co si pamatujete z náměstí... A zítra zase... Postupně zjistíte, co je pro Vás nejdůležitější...“

Lenka ironicky: „Chápu, chápu... Ale bojím se, že by se tam promítla spíš různá moje traumata, než ty pozitivní věci... Celé náměstí bych asi zaplnila zlověstnými předimenzovanými lampami pouličního osvětlení ve tvaru křížů a šibenic...“

20

Lenka, Zdenka a Ondra vystupují z vlaku na nádraží v Březové, kde je už čekají a nadšeně vítají starosta s místostarostkou. Pěťice se prochází náměstím, mezi mnoha kvetoucími stromy a několika již odkvetlými. Když už jsou skoro u školy, Lenka si všimne vedle pomníku obětem 2. světové války čerstvého pařezu.

// Kde je ta bříza...? Tady přece ještě v březnu byla bříza... a smrky... Jěžiš-marjá... //

V restauraci U Pospíšilů pak tým prezentuje své návrhy. Starosta je nadšený, především ze Zdenky, na které by mohl oči nechat, aniž by se moc často díval do těch jejich. Tak nadšený, že souhlasí i s jejím návrhem rozšířit projekt až po kostel.

Když se domluví ohledně distribuce anket mezi místní obyvatele, zaplatí a vyrazí si ještě jednou společně prohlédnout náměstí, přičemž Lenka objeví další čerstvé pařezy.

„Tady jste taky něco vykáceli...?“

„Ano, ano, tohle ještě muselo jít pryč... Všechno ostatní tu ale už zůstane.“

„Určitě...?“

„Určitě...“

21

Lenka sedí u stolečku v rohu menšího atelieru na VŠUP, když přichází Ondra a diví se:

„Co to máš za hromadu pejprů? Já jsem myslel, že se na to vykašle už starosta a nic jim nedá, ale hlavně že se na to pak vykašlou ti lidi...“

„Né, né... je to skvělý...! Poslali nám 110 vyplněných anket...! To je skoro 10 % obyvatel.“

Pak se oba pustí do zpracovávání několika kil papírů, čímž se Ondra dobře baví:

„57 % lidí chce pomoci při realizaci náměstí. Doufám, že se to bude opravdu realizovat, abysme zjistili, jestli to mysleli vážně...“ – anebo:

„Hasiči chtějí nečekaně zastávku i přechod hned u hasičárny. Možná bysme jim tam mohli přestěhovat i ten hnusný pomník a bazének. Swimmingpool by se jim hodil, ne? ...mohli by z něho čerpat vodu před výjezdem...“

22

V té samé kavárně, jako poprvé, se znovu sešli Lenka, Zdenka a Ondra a zabíhají do detailů, co to jen jde. Lenku teď ale napadla ještě jedna zásadní věc:

„Budeme už teď pracovat s tím terénem nějak...?“

Zdenka: „S jakým terénem...? Dyť je to placka.“

Lenka: „No, ale bavili jsme se před chvílí o těch lavičkách, co jsou zapuštěné ve svahu...“

Zdenka: „To jo, ale to bysme to museli zahloubit. To bysme mohli, kdybysme chtěli, a mohli bysme jim to na tom workshopu taky ukázat. Musíme se teda ale domluvit, jestli to my chceme.“

Ondra: „Zahloubení je strašně expensive...“

Zdenka: „Hm. A hlavně tam máme teďka stromy, které bysme museli kvůli tomu všechny vyrubat.“

Lenka: „Hm... Tak asi... asi ne...“

Zdenka s úsměvem: „Ale bij se trochu, když si myslíš, že to tam bude dobré. Hádej se s náma...“

Lenka: „Né, né... to asi teda...“

Zdenka: „No né, tak jsi o tom začala mluvit, protože sis myslela, že to tam bude dobré kvůli něčemu, tak to řekni...“

Lenka: „Já jsem si myslela, že by se s tím prostorem dalo pracovat víc... romanticky, prostě. Víc ho členit, pracovat s tím reliéfem. Anebo to nechat v té placce, rozvrhnout to nějak geometricky...“

Ondra: „Já myslím, že tady ale nejde o to, jestli to bude řešeno romanticky nebo geometricky, ale o to, že kdybysme jim tam vyrubali všechny trees, nebo jen půlku, tak nás ti lidi killnou. Už ten starosta nám říkal, co se tam dělo, když shodil těch pár smrčků...“

Zdenka: „Hm...“

23

I tentokrát na Lenčin tým už starosta s místostarostkou čekali na nádraží a teď všichni spolu procházejí Moravským náměstím. Ještě než Lenka stihne sama něco říct, starosta začne sám, protože si už všiml, že si všimla:

„Určitě se chcete zeptat na tydlety pařezy...“

„No... to bych chtěla...“

„To byla hruška a škumpa... Představte si, z ničeho nic najednou uschly, asi dva dny po sobě...! Museli jsme je odstranit.“

„Během tří týdnů uschly? Když jsem tu byla naposledy, ničeho jsem si nevšimla...“

„No jo, opravdu... Taky jsem se divil.“

24

Ve víceúčelovém sále obce Březová se v dobré náladě baví dvacítka místních občanů se starostou a s pověřeným týmem, jak by se dalo podle jejich názoru nejlépe vyřešit parkování na náměstí. Na chvíli místnost naplní upřímný burácivý smích, když jeden z místních řečníků uvede pohřeb starosty jako příklad události, při které by plánované omezení parkovacích ploch nadělalo velké problémy, kdyby to bylo například v pátek odpoledne, kdy jede polovina Brna na víkend pryč právě přes Březovou. Starosta bez křeče odvětí, že se bude snažit, aby to v pátek nebylo, a přejde se k dalšímu tématu. Nakonec dojde i na kreslení mentálních map.

„Tak, první otázka: Pokuste se nakreslit nebo namalovat, co vás napadne, když se řekne ‚významná veřejná místa‘.“

Obyvatelé Březové se chichotají jako malé děti při nějaké hře ve školce. Kdosi se ptá, kolik bude celkem otázek, aby se mu to všechno na ten papír vešlo. Lenčin tým jim odpovídá v podobně veselém duchu.

„Druhá otázka... Pokuste se nakreslit mapu toho, co pro vás znamená ‚nejdůležitější místo nebo místa náměstí‘.“

25

Venku už je tma, lidé se ze sálu pomalu vytrácejí a v týmu vládne skoro euforická nálada. Lenka si v rohu povídá se starostou:

„Překvapilo mě to... Opravdu. Trochu jsem se bála, že třeba půlka z nich ani nepřijde nebo že se budou bát mluvit... Ale bylo to nakonec skvělé.“

Starosta se jen pokojně usmívá, Lenka pak po chvíli ticha skoro žertovným tónem:

„A jaký je váš návrh pro úpravu náměstí?“

Starosta: „Tak, už jsme o tom mluvili několikrát... Mně tady přišlo fascinující, že každý nakreslil svůj návrh náměstí... že to mají jasné. Jde vidět, že nad tím přemýšleli. Zadáte, aby nakreslili jen poměr zadlážděných a zatravněných ploch – a dostanete hotový návrh celkového řešení všeho.“

Lenka: „Spolu jsme o tom mluvili vždycky dost obecně... Já jsem měla na mysli, co Vy sám chcete... jaká je vaše osobní představa ideální úpravy náměstí?“

Starosta: „Myslím, že pro dvouproudovou komunikaci je jediné řešení zasázat stromy doprostřed. A vodní prvek k městu náleží. No... bavili jsme se o tom... původním návrhu, přece...“

Lenka: „Ale v prvním návrhu je několik chyb... Linie vody vede přesně po trase, kudy lidé nejčastěji chodí... Odvodňovací žlab je navržený přesně naopak, než by měl být – je na vyvýšeném místě terénu, místo aby si pomohl přirozeným spádem... No ale hlavně se ukázalo, že lidi s tím původním návrhem mají dost problémů... Nechtějí ani zastávku autobusu v prostoru náměstí, ani tolik vydlážděných ploch, shromaždiště úplně jinde... a před školou by chtěli reprezentativní plochu spíš než bazén...“

Starosta: „Ale to nemá být bazén, přece... Toho se strašně chytili, a přitom to vůbec nepochopili. To má být přece jen taková mělká vodní plocha... 10 cm hluboká...“

Lenka: „Tak nezkusíte znovu kontaktovat toho architekta, co to navrhoval, a přimět ho, aby udělal několik změn...? ...podle toho, co jsme dnes od lidí zjistili... Pořád bude levnější to předělat, než zadat vypracování úplně nového návrhu někomu jinému...“

Starosta: „No, uvidíme... Uvidíme... Uvidíme, kolik by to vlastně stálo... a tak... Uvidíme...“

Znovu se oba odmlčí, Lenka se trochu víc zachumlá do svetru, který má přehozený přes ramena.

„Brrr...“

Starosta se usměje: „Zima... co? Jo, tady bývá po večerech chladno, dokud opravdu pořádně nezačne léto.“

26

Poletující pavoučci už pomalu odívají vrcholící léto do babí úpravy, když Lenka vystupuje v Březové z vlaku a míří k náměstí. Už z průhledu mezi poštou a samoobsluhou vidí, že se něco děje, a když přijde blíž, do jediného ohromujícího dojmu se jí slije několik jednotlivostí – asi deset jednotlivých stromů, které zbyly, bagr valící před sebou hromadu zeminy v prostoru před školou, pomník obětem 2. světové války přemístěný tak, že hledí teď zblízka přímo do očí sv. Janu Nepomuckému, autobus, který to vše zrovna širokým obloukem objíždí, a starosta v montérkách a s lopatou v ruce, který si Lenky zrovna všiml, vesele jí mává a jde naproti.

„Dobrý den...!“

„Dobry... Co se to tady deje...? Kde jsou stromy...?“

„To víte, byla tu stoletá voda, začátkem léta... Všechno zdevastované, kořeny vymleté, tak jsme to museli celé pořádně spravit... teda vlastně úplně překopat...“

„Já jsem četla v novinách, že tu byla jen dvacetiletá voda...“

„Ne, ne, ne... stoletá, stoletá... Možná stopadesátiletá...“

„A co ten bagr?“

„To děláme ten bazének... Bavili jsme se o tom tehdy na tom workshopu, že by se to mohlo udělat trochu hlubší... ne?“

„Opravdu...? To si nevzpomínám...“

„No, budeme tady mít takový menší bazének... Hasiči ho chtěli mít u hasičárny, ale nakonec jsme to dali sem, děckám, ke škole... No, co Vy vlastně tady...? Zajdeme na kafe? Nebo na oběd? Dlouho jsme se neviděli... Pojďme... Jak se vůbec máte...?“

další

- ¹³Ortogonalní fotografie** B
- ¹⁴Ideový návrh a architektonické řešení vizualizace** C
- ¹⁵Anketa 110 respondentů** D
- ¹⁶Workshop 18 osob^{18-70 let}** E
- ¹⁷Analýza provozu** F
- ¹⁸Ideový návrh I situace** G
- ¹⁹Ideový návrh I vizualizace** H

²⁰Ideový návrh II
situace

²¹Ideový návrh II
vizualizace

²²Srovnání
historie vs. současnost

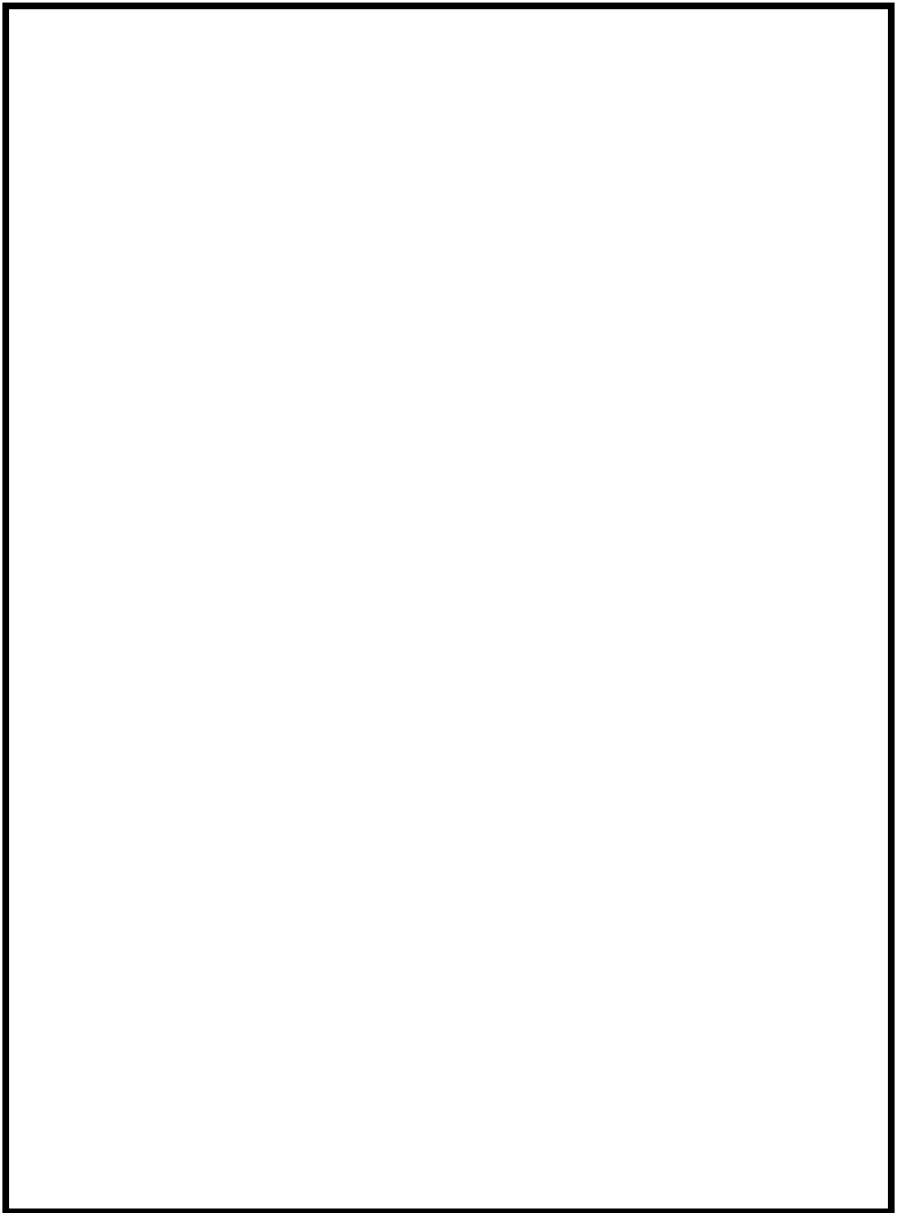

²³Situace
současného stavu

²⁴Srovnání ideových
návrhů I a II

Lenka Janušková

**Re-imaginace jako způsob
přisvojení si veřejného
prostranství**